

LIGJI NR. 08/L-153

PËR EDUKIMIN NË FËMIJËRINË E HERSHME

Kuvendi i Republikës së Kosovës:

Në bazë të nenit 65 (1) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës,

Miraton:

LIGJ PËR EDUKIMIN NË FËMIJËRINË E HERSHME

**Neni 1
Qëllimi**

Ky ligj ka për qëllim ofrimin e edukimit cilësor gjithëpërfshirës në të gjitha format e organizimit të kujdesit dhe edukimit në fëmijërinë e hershme për fëmijët prej lindjes deri në moshën 6 vjeçare, si dhe përcakton normat për organizimin, funksionimin, mbikëqyrjen, përgjegjësitë institucionale dhe profesionale të të gjithë akterëve për edukimin në fëmijërinë e hershme.

**Neni 2
Fushëveprimi**

1. Ky ligj zbatohet nga të gjitha institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme, për fëmijët prej lindjes deri në moshën gjashtë (6) vjeçare, duke siguruar:

- 1.1. Të drejtën e të gjithë fëmijëve për edukim cilësor gjithëpërfshirës bazuar në nevojat individuale të tyre;
- 1.2. Shëndetin, mirëqenien dhe mbrojtjen e fëmijëve;
- 1.3. Krijimin e mekanizmave për sigurimin e ofrimit të shërbimeve të integruara;
- 1.4. Përcaktimin e detyrave dhe përgjegjësive të ofruesve të shërbimeve në Edukimin në Fëmijërinë e Hershme;
- 1.5. Mentorimin, monitorimin, inspektimin, financimin dhe sanksionimin e ofruesit të shërbimeve;
- 1.6. Përcaktimi i mekanizmave për themelimin, monitorimin dhe zbatimin e standardeve të cilësisë në të gjitha nivelet.

2. Bashkëpunimin dhe koordinimin ndërsektorial ndërmjet institucioneve në nivel qendror dhe lokal, dhe akterëve relevantë në fushën e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme.

**Neni 3
Parimet udhëheqëse për edukimin në fëmijërinë e hershme**

1. Parimet udhëheqëse për Edukimin në Fëmijërinë e Hershme, janë:

- 1.1. E drejta universale për edukim për të gjithë fëmijët;
- 1.2. Interesi më i mirë i fëmijës si konsideratë mbizotëruese;
- 1.3. E drejta e fëmijës për pjesëmarrje;

- 1.4. Edukimi i bazuar në lojë në përputhje me zhvillimin e fëmijës;
- 1.5. Zhvillimi tërësor i fëmijës duke respektuar individualitetin e çdo fëmije;
- 1.6. Mundësi të barabarta për fëmijët dhe prindërit/kujdestarët ligjor dhe përfshirja e vazhdueshme e prindërve/kujdestarëve ligjor në Edukimin në Fëmijërinë e Hershme;
- 1.7. Barazia dhe mosdiskriminimi pa asnjë lloj dallimi, pavarësisht nga raca, ngjyra, gjinia, gjuha, feja, origjina kombëtare, etnike ose shoqërore, pasuria, paaftësia, prejardhja familjare apo çdo gjendje tjetër e fëmijës ose prindërve/kujdestarëve ligjor të tij;
- 1.8. Gjithëpërfshirja, diversiteti dhe vlerat e demokracisë, dashurisë, respektit, bashkëpunimit, përgjegjësisë, tolerancës, solidaritetit dhe empatisë;
- 1.9. Liria e shprehjes për çdo fëmijë;
- 1.10. Parandalimi i të gjitha llojeve të dhunës;
- 1.11. Përgjegjësia dhe llogaridhënia.

Neni 4 Përkufizimet

1. Shprehjet e përdorura në këtë ligj kanë këtë kuptim:

- 1.1. Edukimi në Fëmijërinë e Hershme: i referohet edukimit të fëmijëve për t'i stimuluar në arritjen e potencialit të tyre të plotë nga lindja deri në momentin që hyjnë në klasën e parë në shkollën fillore;
- 1.2. Edukimi në Fëmijërinë e Hershme në familje: nënkupton edukimin, kujdesin dhe zhvillimin e fëmijëve në ambientin familjar që realizohet nga prindërit/kujdestarët ligjor me ose pa mbështetje të ofruar nga institucionet përgjegjëse për zhvillimin e fëmijëve në moshën e hershme;
- 1.3. Dhunë: nënkupton të gjitha format fizike dhe/ose emocionale të keqtrajtimit, shpërdorimit seksual, neglizhencës apo trajtimit neglizhent, shfrytëzimit komercial ose çdo lloj shfrytëzimi që ka si rezultat dëmtimin e mundshëm apo të vërtetë të shëndetit, mbijetesës, zhvillimit apo të dinjitetit të fëmijës në kontekst të raportit të përgjegjësisë, besimit, apo forcës. Dhuna përfshin por nuk kufizohet në veprat apo veprimet e qëllimshme që një person i bën personit tjetër, si: përdorimi i forcës fizike, presioni psikik, çdo veprim që shkakton apo kanos dhembjen fizike dhe psikike; shkaktimi i ndjenjës së frikës, rrezikshmërisë personale, cenimit të dinjitetit; sulmi fizik pa marrë parasysh pasojat; ofendimi, sharja, thirrja me emra ofendues dhe mënyra të tjera të shqetësimit të vrazhdë; përsëritja e vazhdueshme e sjelljeve me qëllim të përluljes së personit tjetër; vënia e personit tjetër në pozitën që ai të frikësohet për gjendjen fizike, emocionale dhe ekonomike;
- 1.4. Gjithëpërfshirja: është koncept i edukimit cilësor i bazuar në të drejta që thekson barazinë ose mundësi të barabarta në qasje dhe pjesëmarrje dhe i përgjigjet pozitivisht nevojave dhe kompetencave individuale të të gjithë fëmijëve pa dallim. Kjo nënkupton që përmbajtjet programore, metodologjitë, strategjitë dhe infrastruktura të jenë në përputhje me nevojat individuale të fëmijëve në mënyrë që secili fëmijë të zhvillojë maksimalisht potencialet e tij/saj;
- 1.5. Identifikimi i hershëm i fëmijës: i referohet procesit përmes të cilit identifikohet rreziku

ose vështirësitë në zhvillim, duke përfshirë aftësitë e kufizuara dhe vonesat në zhvillim në vitet e fëmijërisë së hershme;

1.6. Plani individual i arsimit (PIA) është dokument zyrtar pedagogjik i cili hartohet për fëmijët me nevoja të veçanta edukativo-arsimore, për të cilët ekipi vlerësues dhe mbështetës i fushave të ndryshme zhvillimore ka marrë vendimin për edukim me nevoja të veçanta;

1.7. Standardet Ndërkombëtare të Klasifikimit të Arsimit – ISCED: të miratuara nga UNESCO në nëntor të vitit 1997 në seancën e 29-të të Konferencës së përgjithshme, dhe të ndryshuara në vitin 2011. ISCED është instrument për grumbullimin, përpilimin dhe paraqitjen e statistikave të arsimit brenda shteteve si dhe ndërkombëtarisht;

1.8. Niveli Zero (0): Në përputhje me ISCED 2011, niveli 0 përfshinë fëmijët e moshës 9 muajshe deri në momentin që fillojnë nivelin 1, arsimin fillor. Niveli 0 përfshinë edukimin parashkollor (mosha prej nëntë (9) muaj deri sa t'i mbush pesë (5) vjeç) që organizohet në institucionet parashkollore; dhe edukimin parafillor (mosha pesë (5) vjeç deri sa të fillojë arsimin fillor, nivelin 1) që organizohet në institucionet parashkollore dhe shkollat fillore;

1.9. Ofruesit e shërbimeve të edukimit në fëmijërinë e hershme: nënkupton të gjithë ofruesit duke përfshirë institucionet e edukimit në fëmijërinë e hershme, dadot, prindërit/kujdestarët ligjor që ofrojnë edukimin në fëmijërinë e hershme;

1.10. Institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme: nënkupton të gjitha institucionet parashkollore dhe shkollat fillore të cilat ofrojnë edukimin parashkollor dhe parafillor;

1.11. Institucion parashkollor: ofron edukimin në fëmijërinë e hershme, për fëmijët e moshës nga 9 muaj deri kur fëmijët hyjnë në shkollën fillore për të vijuar edukimin parafillor apo klasën e parë:

1.11.1. Institucionet publike të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme: nënkupton institucionin që financohet nga buxheti i Republikës së Kosovës dhe menaxhohet nga drejtoritë komunale të arsimit (DKA);

1.11.2. Institucionet private të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme: nënkupton institucionin që financohet dhe menaxhohet nga personat juridik dhe personat fizik;

1.11.3. Institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme me partneritetit publiko-privat: nënkupton institucionet të cilat themelohen me kapital të përzier të përcaktuar me marrëveshje ndërmjet autoritetit publik dhe personit juridik sipas legjislacionit në fuqi;

1.11.4. Institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme, të organizuara brenda institucioneve qendrore, lokale, korporatave të ndryshme: Është formë alternative e cila nënkupton ofrimin e shërbimeve të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme, të cilat themelohen/licencohen dhe menaxhohen nga institucionet qendrore, lokale apo korporatat e ndryshme, varësisht nga themeluesi. Adaptohen brenda objekteve të lartëpërmendura apo edhe ndaras, brenda hapsirës ku operojnë, të cilat plotësojnë kushtet e parapara sipas legjislacionit në fuqi dhe si të tilla shërbejnë për përfshirjen e fëmijëve dhe të stafit të punësuar në këto institucione, dhe jo vetëm;

1.11.5. Institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme me bazë në komunitet: nënkupton ofrimin e shërbimeve të edukimit në fëmijërinë e hershme të organizuara dhe menaxhuara nga komuniteti në marrëveshje me komunën dhe në harmoni me standardet e aprovuara nga institucionet kompetente. Këto mund të themelohen

brenda objekteve shkollore si dhe jashtë tyre.

1.12. Shkollat fillore: ofrojnë arsim parauniversitar të rregulluar sipas ligjit përkatës për arsim parauniversitar pjesë e së cilave është edukimi parafillor, dhe në raste kur shkollat kanë kushte të përshtatshme për organizimin e edukimit parashkollor për fëmijët nga mosha tre (3) vjeçare;

1.13. Edukimi parafillor: është program edukativ për fëmijë të moshës pesë (5) vjeçare i cili ofrohet në kuadër të shkollës fillore dhe në institucionet parashkollore;

1.14. Dado Profesionale: Person i certifikuar që angazhohet nga familjet për përkujdesje, zhvillimin dhe edukimin e fëmijës në moshën e hershme në kushte shtëpie;

1.15. Prind: nënkupton personin/personat që e kanë lindur ose e kanë adoptuar fëmijën, të dy së bashku ose një i vetëm, të martuar ose të pamartuar apo që kanë njohur amësinë ose atësinë e fëmijës së lindur jashtë martese;

1.16. Kujdestar ligjor: nënkupton personin që ka të njëjtat përgjegjësi për t'u kujdesur për fëmijën, sikurse një prind i cili ka kujdestarinë e plotë ligjore dhe fizike të fëmijës;

1.17. Bashkëpunëtor profesional: nënkupton shërbimin edukativ/aftësues që ofrohet nga bashkëpunëtorët profesional duke përfshirë, por duke mos u kufizuar tek: pedagogu, psikologu dhe logopedi, me qëllim të përmirësimit dhe avancimit të punës së institucionit të edukimit në fëmijërinë e hershme;

1.18. Ekipi vlerësues pedagogjik komunal: është ekip vlerësues dhe mbështetës i themeluar dhe organizuar nga Komunat për t'iu përgjigjur kërkesave dhe nevojave të institucioneve edukativo-arsimore për të siguruar edukim dhe arsim gjithëpërfshirës;

1.19. Asistent: nënkupton personin e kualifikuar që asiston dhe kujdeset për fëmijët me aftësi të kufizuara gjatë qëndrimit në shërbimet e edukimit në fëmijërinë e hershme;

1.20. Personel edukativ: nënkupton personin e kualifikuar të punësuar në institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme në organizimin e procesit të edukimit:

1.20.1. Edukator: nënkupton personin e kualifikuar sipas legjisllacionit në fuqi, të punësuar për ofrimin e shërbimeve në institucionet e edukimit në fëmijërinë e hershme;

1.20.2. Edukator mbështetës: Edukatori mbështetës ofron mbështetje profesionale për personelin edukativ, fëmijët me aftësi të kufizuara dhe prindërit/kujdestarët ligjor të tyre.

1.21. Këshilli drejtues: është organi përgjegjës për qeverisjen e institucionit edukativo/arsimor apo aftësues. Struktura ekuivalente e këshillit drejtues i referohet organeve që kanë kompetenca dhe përgjegjësi të njëjta me këshillin drejtues;

1.22. Personeli menaxherial: nënkupton personelin që menaxhon në institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme në nivel të udhëheqësit;

1.23. Personeli administrativ: nënkupton personelin që është angazhuar në punë administrative në institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme;

1.24. Personeli teknik: Janë kuzhinierët, ndihmës kuzhinierët dhe personeli për mirëmbajtje;

1.25. Plani zhvillimor i institucionit: përcakton prioritetet e institucionit edukativ të bazuara në mundësitë, rrethanat dhe specifikat e institucionit edukativo-arsimor dhe hartohet nga drejtuesit e institucionit parashkollor për mandatin udhëheqës të tyre;

1.26. Plani dhe programi vjetor i punës: nënkupton përcaktimin e përmbajtjeve edukative dhe mënyrën e zbatimit të tij të hartuar nga edukatori/ja në bashkëpunim me bashkëpunëtorët profesional duke u mbështetur në kurrikulën dhe në planin zhvillimor të institucionit të miratuar nga këshilli drejtues i institucionit të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme para fillimit të vitit të ri edukativ;

1.27. Vullnetar në Edukimin në Fëmijërinë e Hershme: nënkupton individët të cilët ofrojnë punë vullnetare për institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme me miratim të menaxhmentit të institucionit dhe punojnë pa pagesë por u njihet përvoja e punës sipas legjislacionit në fuqi.

Neni 5

Qëllimet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme

1. Qëllimet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme janë të:

- 1.1. Promovojë zhvillimin tërësor, duke përfshirë edukimin, shëndetin dhe mirëqenien e çdo fëmije;
- 1.2. Stimulojë zhvillimin fizik, kognitiv, gjuhësor, social, emocional dhe të personalitetit;
- 1.3. Promovojë edukimin e bazuar në vlera që siguron zhvillimin e marrëdhënieve ndërpersonale, aftësive ndërvepruese, vetëdijes dhe vetërregullimit emocional të fëmijës;
- 1.4. Ofrojë një mjedis të sigurt dhe mbështetës për të nxënë aktiv të fëmijës përmes lojës dhe të promovojë të mësuarit gjatë gjithë jetës;
- 1.5. Sigurojë përfshirjen e këndvështrimit të fëmijës dhe pjesëmarrjen në vendimmarrje, zhvillimin e përgjegjësisë për veten, të tjerët dhe mjedisin;
- 1.6. Të krijojë kushte për identifikim dhe referim të nevojave dhe potencialeve të secilit fëmijë.

Neni 6

Mbrojtja dhe të drejtat e fëmijëve

1. Të gjitha llojet e dhunës janë të ndaluara për të gjithë ofruesit e shërbimeve.
2. Të drejtë për mbrojtje kanë të gjithë fëmijët brenda territorit të Kosovës.
3. Të drejtë për edukim cilësor në fëmijërinë e hershme kanë të gjithë fëmijët brenda territorit të Kosovës.

Neni 7

Kompetencat dhe përgjegjësitë e Ministrisë kompetente për Arsimit

1. Kompetencat dhe përgjegjësitë e Ministrisë kompetente për Arsimit janë:

- 1.1. Zhvillimi i politikave dhe hartimi i legjislacionit për Edukimin në Fëmijërinë e Hershme;
- 1.2. Zhvillimi i kurrikulës bërthamë për Edukimin në Fëmijërinë e Hershme;

- 1.3. Hartimi i politikave për zhvillimin e vazhdueshëm profesional të personelit edukativ;
- 1.4. Zhvillimi dhe monitorimi i zbatimit të politikave që përcaktojnë normat dhe standardet e hapësirave të institucioneve të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme;
- 1.5. Ofrimi i asistencës teknike për komunat në planifikimin dhe dizajnimin e objekteve të institucioneve të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme;
- 1.6. Krijimi i mekanizmave për identifikimin dhe referimin e hershëm të fëmijëve;
- 1.7. Licencimi i institucioneve jopublike;
- 1.8. Zhvillimi i standardeve për monitorimin dhe vlerësimin e cilësisë së performancës së institucionit parashkollor;
- 1.9. Zhvillimi dhe monitorimi i standardeve kombëtare të profesioneve të përfshira në Edukimin në Fëmijërinë e Hershme në bashkëpunim me ministritë e linjës;
- 1.10. Zhvillimi i kodit etik për profesionet edukative të cilat rregullohen me akt nënligjor;
- 1.11. Licencimi i personelit edukativ dhe bashkëpunëtorëve profesional për Edukimin në Fëmijërinë e Hershme në bazë të legjislacionit në fuqi.

Neni 8

Kompetencat dhe përgjegjësitë e komunës

1. Kompetencat dhe përgjegjësitë e komunave janë:
 - 1.1. Themelimi i institucioneve publike të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme me pëlqimin e ministrisë përkatëse për arsim;
 - 1.2. Krijimi i mekanizmave për zbatimin e politikave për Edukimin në Fëmijërinë e Hershme të zhvilluar nga ministria përkatëse për arsim;
 - 1.3. Zbatimi i standardeve për monitorimin dhe vlerësimin e performancës së institucionit të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme në komunat e tyre;
 - 1.4. Bashkëpunimi me institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme, qendrat e mjekësisë familjare për vizitat sistematike të fëmijëve si dhe qendrat për punë sociale.

Neni 9

Kompetencat dhe përgjegjësitë e institucioneve të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme

1. Kompetencat dhe përgjegjësitë e institucioneve të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme, janë:
 - 1.1. Zbatimi i të gjitha politikave dhe legjislacionit të miratuar nga Ministria përkatëse e Arsimit dhe ato që hartohen në bashkëpunim me institucionet tjera për Edukim në fëmijërinë e Hershme;
 - 1.2. Krijimi i ambientit të sigurt, nxitës, miqësor dhe mbështetës për edukim dhe të nxënit cilësor përmes lojës dhe bashkëveprimit me fëmijë të tjerë;
 - 1.3. Sigurimi që ushqimi i ofruar është i sigurt dhe i shëndetshëm;
 - 1.4. Hartimi dhe miratimi i planit zhvillimor dhe edukativ të institucionit të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme;

- 1.5. Sigurimi i pjesëmarrjes aktive dhe bashkëpunimi me prindërit/kujdestarët ligjor në hartimin dhe zbatimin e planit edukativ dhe zhvillimor;
- 1.6. Identifikimi dhe përkrahja e fëmijëve me aftësi të kufizuara bazuar në nevojat e tyre individuale;
- 1.7. Referimi tek ekipi vlerësues komunal për vlerësimin e nevojave të fëmijës dhe shërbime të mëtutjeshme;
- 1.8. Miratimi i planeve dhe programeve vjetore të punës nga këshilli drejtues para fillimit të vitit të ri edukativ;
- 1.9. Krijimi i këshillit drejtues apo një strukture ekuivalente;
- 1.10. Krijimi i kushteve të përshtatshme dhe të mundësive të barabarta për zhvillimin e vazhdueshëm profesional për personelin edukativ;
- 1.11. Parandalimi, raportimi dhe referimi i të gjitha formave të dhunës në institucionet përkatëse dhe referimi i dhunës dhe elementeve që cenojnë zhvillimin e fëmijëve, bazuar në legjislacionin në fuqi.

Neni 10

Kompetencat dhe përgjegjësitë e personelit edukativ

1. Kompetencat dhe përgjegjësitë e personelit edukativ, janë:
 - 1.1. Planifikimi, zbatimi dhe vlerësimi i planit edukativ duke u mbështetur në të gjitha dokumentet zyrtare në përputhje me fushat e zhvillimit, interesat dhe nevojat e fëmijëve;
 - 1.2. Krijimi i një mjedisi të sigurtë dhe nxitës të bazuar në lojë, eksplorim dhe hulumtim;
 - 1.3. Zbatimi i vendimit të ekipit vlerësues komunal për fëmijët me aftësi të kufizuara;
 - 1.4. Krijimi i portofolios për vlerësimin e vazhdueshëm për të formuar përvojat e mësimdhënies dhe të nxënit për çdo fëmijë. Krijimi i portofolios realizohet në bashkëpunim me fëmijët dhe evidenton përparimin, si dhe inkurajon edukatorët t'u përgjigjen nevojave individuale të fëmijëve dhe ndahet me prindërit/kujdestarin ligjor;
 - 1.5. Krijimi i raporteve dhe komunikimi profesional e bashkëpunues me prindërit/kujdestarët ligjor;
 - 1.6. Bashkëpunimi me kolegë brenda dhe jashtë institucionit, dhe me bashkëpunëtorë të jashtëm;
 - 1.7. Identifikimi, raportimi dhe menaxhimi i të gjitha çështjeve tek organet kompetente, që mund të shfaqen gjatë aktiviteteve që lidhen me shëndetin dhe mirëqenien e fëmijës;
 - 1.8. Ofrimi i kontributit profesional në pjesëmarrjen/plotësimin e instrumenteve vlerësuese, hulumtuese të dërguara nga Ministria përkatëse e Arsimit, Drejtoria Komunale e Arsimit, ose personeli shkencor.

Neni 11

Kompetencat dhe përgjegjësitë e bashkëpunëtorëve profesional dhe personelit menaxherial, administrativ dhe teknik

1. Institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme udhëhiqen nga personeli menaxherial dhe

mbështeten nga bashkëpunëtorët profesional dhe teknik.

2. Kompetencat dhe përgjegjësitë e personelit menaxherial, të bashkëpunëtorëve profesional dhe administrativ dhe teknik përcaktohen me një akt nënligjor.

Neni 12 **Institucionet parashkollore**

1. Format e organizimit të institucioneve parashkollore, janë:

- 1.1. Institucionet parashkollore publike;
- 1.2. Institucionet parashkollore private;
- 1.3. Institucionet parashkollore në partneritet publiko-privat.

Neni 13 **Format alternative të organizimit**

1. Format alternative janë forma të organizimit të institucioneve parashkollore të cilat organizohen me qëllim të rritjes së përfshirjes së fëmijëve në Edukim në Fëmijërinë e Hershme. Këto forma rregullohen në këtë ligj dhe me akte nënligjore:

- 1.1. Organizimi brenda institucioneve qendrore, lokale apo korporatave të ndryshme;
- 1.2. Institucionet me bazë në komunitet;
- 1.3. Forma të tjera alternative që organizohen në bashkëpunim me komunën.

Neni 14 **Organizimi i programit në institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme**

1. Programet në institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme janë programet me orar të plotë dhe programet me orar jo të plotë;

2. Programet, oraret e tyre, raportit edukator-fëmijë sipas grupmoshave dhe rregullimi i pjesëmarrjes së fëmijëve në institucionet Edukimit në Fëmijërinë e Hershme përcaktohet me akt nënligjor.

Neni 15 **Kurrikula dhe programet në Edukimin në Fëmijërinë e Hershme**

1. Kurrikula mbështetë qëllimet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme dhe synon të nxënit dhe zhvillimin tërësor të fëmijës.

2. Programet edukative në institucionet për Edukim në Fëmijërinë e Hershme derivojnë nga kurrikula bërthamë për Edukim në Fëmijërinë e Hershme.

Neni 16 **Sigurimi i mjeteve didaktike**

1. Institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme sigurojnë materialin, pajisjet dhe lodrat edukative për fëmijët, që mundësojnë realizimin e planit dhe programit të punës edukative duke u mbështetur në kurrikulë.

2. Lodrat duhet të jenë të certifikuara sipas ISO standardeve.

3. Materialet, lodrat, dhe pajisjet edukative nuk duhet të përmbajnë asnjë lloj të diskriminimit dhe stereotipeve.
4. Standardet për materialet, librat, lodrat dhe pajisjet edukative rregullohen me akt nënligjor.

Neni 17 **Edukimi në Fëmijërinë e Hershme në familje**

1. Edukimi në Fëmijërinë e Hershme përkrahet edhe në familje për fëmijët nga lindja deri kur fëmijët hyjnë në klasën e parë në shkollën fillore:
 - 1.1. Ministria përkatëse e Arsimit në bashkëpunim me institucionet relevante dhe ofruesit e shërbimeve zhvillon format e përkrahjes për Edukimin në Fëmijërinë e Hershme në familje për rëndësinë e zhvillimit dhe investimit në moshën e hershme;
 - 1.2. Edukimi në familje mbështetet edhe për fëmijët të cilët nuk mund të shkojnë në institucione parashkollore për shkak të sëmundjeve;
 - 1.3. Format e përkrahjes për Edukimin në Fëmijërinë e hershme në familje rregullohen me akt nënligjor.

Neni 18 **Edukimi parafillor**

1. Edukimi parafillor organizohet për fëmijët nga mosha pesë (5) vjeç dhe funksionon në kuadër të shkollave fillore dhe në institucionet parashkollore.
2. Edukimi parafillor bëhet i detyrueshëm siç parashihet në dispozitat kalimtare.

Neni 19 **Dokumentacioni pedagogjik**

1. Institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme përdorin dhe ruajnë dokumentacionin pedagogjik të përcaktuar me akt–nënligjor nga Ministria përkatëse e Arsimit.
2. Dokumentacioni pedagogjik ofrohet në kopje fizike apo elektronike.

Neni 20 **Mbledhja, menaxhimi dhe lloji i të dhënave**

1. Institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme mbledhin, procesojnë, ruajnë, monitorojnë dhe i përdorin të dhënat personale në regjistra, në përputhje me legjislacionin në fuqi.
2. Institucionet që ofrojnë Edukimin në Fëmijërinë e Hershme ruajnë të dhënat e mëposhtme:
 - 2.1. Të dhënat e fëmijëve që kanë aplikuar dhe atyre që janë pranuar;
 - 2.2. Të dhënat e pagesave për fëmijën;
 - 2.3. Të dhëna të cilat kërkohen nga Sistemi i Menaxhimit të Informatave në Arsim duke përfshirë vijueshmërinë në institucionet e edukimit në fëmijërinë e hershme;
 - 2.4. Dokumentacioni pedagogjik.
3. Të dhënat e përcaktuara në paragrafin 2 të këtij neni, përdoren për statistika, hulumtime,

planifikim, programe, shërbime, financim, zhvillim profesional dhe raporte të ndryshme me interes shtetëror.

Neni 21

Mbrojtja e të dhënave personale

1. Institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme dhe komuna mbrojnë të dhënat personale të fëmijëve dhe prindërve/kujdestarëve ligjor duke u mbështetur në legjislacionin në fuqi.
2. Të dhënat personale mund të përdoren dhe publikohen vetëm në atë formë që mos të bëjnë të ditur identitetin e një individi duke respektuar parimet etike që e rregullojnë Edukimin në Fëmijërinë e Hershme.
3. Të dhënat personale të fëmijëve në institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme mund të publikohen vetëm me pëlqimin e prindit/kujdestarit ligjor të fëmijës, nëse nuk është paraparë ndryshe me ligj të veçantë.

Neni 22

Themelimi dhe licencimi i institucioneve të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme

1. Komuna ose përfaqësuesit e institucioneve parashkollore themelojnë institucione të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme në bazë të nevojave të identifikuar në komunitet.
2. Ministria përkatëse për Arsim licencën institucionet jopublike të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme në pajtim me legjislacionin në fuqi.
3. Kriteret për themelimin, licencimin, pushimin dhe shuarjen e veprimtarisë së institucioneve të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme i harton Ministria përkatëse e Arsimit me akt-nënligjor për secilën formë të organizimit.

Neni 23

Pushimi i veprimtarisë së institucioneve që ofrojnë Edukim në Fëmijërinë e Hershme

1. Pushimi i veprimtarisë së Institucionit të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme ose paraleles së ndarë mund të inicohet nga Ministria përkatëse e Arsimit ose komuna përkatëse, në rastet e shkeljes së kushteve të licencës.
2. Inicuesi themelon komisionin profesional për shqyrtimin e inicimit për pushimin e veprimtarisë së institucionit të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme.
3. Iniciativa për pushimin e veprimtarisë së institucionit të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme, ose paraleles së ndarë, përmban argumentim të detajuar për arsyet e pushimit të veprimtarisë duke iu referuar kushteve të licencës, shkeljet ligjore, respektivisht rrethanave objektive që justifikojnë një hap të tillë.
4. Ministria përkatëse e Arsimit, në bashkëpunim me organet kompetente, ndërprejnë punën e të gjitha institucioneve që nuk kanë bërë kërkesë për licencim dhe kanë cenuar mirëqënien e fëmijëve dhe inicon procedura ligjore ndaj personave përgjegjës në Institucionin e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme.

Neni 24

Ndërtesat, pajisjet dhe këndet e lojërave

1. Institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme janë të qasshme në ambientet e brendshme dhe të jashtme për të gjithë fëmijët pa dallim.

2. Ndërtesat e institucioneve të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme janë të sigurta, të shëndetshme, miqësore dhe të projektuara me parametra të sigurisë së ndërtimit.
3. Të gjitha hapësirat, specifikisht hapësirat për shumë qëllime, pajisjet e funksionimit dhe pajisjet e lojës duhet të jenë sipas normave dhe standardeve në fuqi.
4. Posedojnë pajisje kundër zjarrit dhe rreziqeve tjera, shkallët emergjente dhe hapësirat e nevojshme për evakuim të shpejtë dhe të sigurt në raste rreziku.
5. Institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme për grup-mosha tre deri pesë (3-5) vjeç mund të funksionojnë edhe në ndërtesat shkollore në hapësira të ndara funksionalisht.

Neni 25 **Koordinimi ndërsektorial**

1. Për koordinim ndërsektorial për zhvillimin, edukimin dhe kujdesin në fëmijërinë e hershme krijohen mekanizma koordinues.
2. Programet ndërsektorale për integrim të shërbimeve në fëmijërinë e hershme kanë përmbajtje të edukimit, kujdesit dhe zhvillimit të fëmijëve sipas përgjegjësiwe institucionale.
3. Koordinimi ndërsektorial, përcaktimi i akterëve institucionalë, mënyra dhe niveli i bashkëpunimit ndërmjet tyre rregullohet me akt nënligjor të propozuar nga ministria përkatëse për Arsimit dhe miratuar nga Qeveria.

Neni 26 **Themelimi i trupave profesionale**

Institucionet relevante publike të nivelit qendror dhe lokal dhe ato jopublike në Kosovë që mbështesin Edukimin në Fëmijërinë e Hershme mund të themelojnë trupa profesionale për Edukimin në Fëmijërinë e Hershme.

Neni 27 **Menaxhmenti i institucionit për Edukim në Fëmijërinë e Hershme**

1. Institucioni i Edukimit në Fëmijërinë e Hershme udhëhiqet dhe menaxhohet nga udhëheqësi i institucionit dhe këshilli drejtues apo strukturat ekuivalente:
 - 1.1. Kriteret e përzgjedhjes së udhëheqësit, organizimi menaxherial dhe kompetencat e udhëheqësit/es të një institucioni për Edukimin në Fëmijërinë e Hershme apo paraleleve të ndara përcaktohen me akt-nënligjor;
 - 1.2. Procedurat e përzgjedhjes së drejtorit/udhëheqësit dhe organeve drejtuese të institucioneve publike të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme i zhvillon komuna kurse të formave tjera jopublike i zhvillon personi juridik apo fizik që menaxhon institucionin;
 - 1.3. Themelimi dhe funksionimi i këshillit drejtues apo strukturës ekuivalente, përbërja dhe kompetencat për secilën formë organizative të ofrimit të shërbimeve të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme rregullohen me akt nënligjor.

Neni 28 **Fondi javor i edukatores/it dhe bashkëpunëtorët profesional në Edukimin në Fëmijërinë e Hershme**

1. Fondi i orëve të punës për personelin edukativ dhe bashkëpunëtorët profesional në institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme duhet t'i përfshijë përgatitjet, planifikimin,

realizimin e aktiviteteve edukative, bashkëpunimin me prindërit/kujdestarët ligjor:

1.1. Orari i punës për personelin edukativ është tetë (8) orë për ditë, duke përfshirë gjashtë (6) orë të drejtpërdrejta me fëmijë dhe dy (2) orë për përgatitje dhe planifikim;

1.2. Orari i punës për personelin profesional përcaktohet në bazë të legjislacionit në fuqi.

Neni 29 Financimi

1. Ndarja e mjeteve buxhetore për Institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme bëhet sipas burimeve të financimit:

1.1. Buxheti i Kosovës;

1.2. Të hyrat vetanake;

1.3. Donacionet dhe burimet tjera.

2. Të hyrat vetanake përcaktohen me akt nënligjor.

Neni 30 Menaxhimi i mjeteve buxhetore në institucionet e EFH-së

1. Themeluesi i institucioneve të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme është i obliguar që të sigurojë buxhetin për themelimin dhe punën e institucionit.

2. Mjetet buxhetore nga të gjitha burimet e financimit planifikohen dhe menaxhohen nga drejtori i institucionit të miratuara nga këshilli drejtues ose organi me kompetenca të ngjashme.

3. Shpenzimi i mjeteve buxhetore bëhet në bazë të planit zhvillimor të institucionit të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme, të cilin e miraton këshilli drejtues.

4. Themeluesi përgatitë plane dhe raporte vjetore buxhetore transparente sipas legjislacionit në fuqi.

Neni 31 Auditimi

Auditimi i shpenzimit të mjeteve financiare në institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme bëhet nga auditori kompetent.

Neni 32 Pagesat nga prindërit/kujdestarët ligjor për Edukimin në Fëmijërinë e Hershme

1. Tarifën për pagesën e vijueshmërisë së fëmijës në institucionin publik të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme e përcakton komuna përkatëse, në bazë të standardit komunal të jetesës dhe në mënyrë të përshkallëzuar.

2. Pagesat për fëmijë tek institucionet jopublike të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme bëhen në marrëveshje mes prindit/kujdestarit ligjor dhe themeluesit.

3. Planifikimi dhe shpenzimi i mjeteve financiare bëhet sipas Ligjit përkatës për Menaxhimin e Financave Publike dhe përgjegjësitë si dhe akteve tjera nënligjore.

Neni 33

Monitorimi dhe inspektimi

1. Monitorimin dhe inspektimin e zbatimit të këtij ligji e bën dhe mbikqyrë Ministria përkatëse e Arsimit dhe ministritë tjera të linjës, drejtoritë komunale dhe të gjitha institucionet dhe mekanzimat tjera inspektues sipas përgjegjësisë që kanë në Edukim në Fëmijërinë e Hershme.
2. Inspektimi i institucioneve të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme bëhet sipas legjislacionit në fuqi.
3. Institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme kalojnë nëpër procesin e vlerësimit të brendshëm dhe të jashtëm të performancës së punës së institucionit mbështetur në standardet e performancës së përcaktuar nga Ministria përkatëse e Arsimit.

Neni 34

Personeli edukativ dhe bashkëpunëtorët profesional të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme

1. Veprimtaritë edukative në institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme realizohen nga personeli edukativ, asistentët, dhe mbështeten nga bashkëpunëtorët profesional.
2. Profili për kualifikimin e personelit edukativ, asistentëve dhe bashkëpunëtorëve profesional rregullohet me akt nënligjor.
3. Personelit edukativ dhe bashkëpunëtorëve profesional i ofrohet zhvillimi i vazhdueshëm profesional.
4. Zhvillimi i vazhdueshëm profesional rregullohet me një akt nënligjor.

Neni 35

Aftësimi i dadove profesionale

1. Ministria përkatëse e Arsimit në bashkëpunim me ministritë e linjës dhe bashkëpunëtorët tjerë, zhvillon program të aftësimit profesional për persona që ofrojnë shërbime të Edukimit në Fëmijërinë e Hershme në familje.
2. Aftësimi, angazhimi, kriteret, dhe përzgjedhja e dadove rregullohet me akt nënligjor.

Neni 36

Vullnetarët në Edukimin në Fëmijëri të Hershme

1. Vullnetarëve të angazhuar në institucionet e Edukimit në Fëmijërinë e Hershme u njihet përvoja e punës vullnetare.
2. Vullnetarët nuk angazhohen si zëvendësim për personelin profesional.
3. Puna vullnetare në të gjitha institucionet e EFH-së rregullohet me akt nënligjor.

Neni 37

Dispozitat kalimtare

Edukimi parafillor bëhet i obligueshëm që nga viti shkollor 2024-2025.

Neni 38
Aktet nënligjore

Aktet nënligjore të parapara me këtë ligj nxirren në afat prej gjashtë (6) muaj nga hyrja në fuqi e këtij ligji.

Neni 39
Dispozitat shfuqizuese

Me hyrjen në fuqi të këtij ligji, shfuqizohet Ligji nr. 02/L-52 mbi Edukimin Parashkollor, si dhe të gjitha dispozitat tjera që janë në kundërshtim me këtë ligj.

Neni 40
Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi pesëmbëdhjetë ditë (15) pas publikimit në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës.

Ligji Nr. 08/L-153
10 korrik 2023

Shpallur me dekretin Nr. DL-134/2023, datë 01.08.2023 nga Presidentja e Republikës së Kosovës Vjosa Osmani-Sadriu